

5 april 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken,

tegen:

(wijlen) **[naam]**
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens haar leven lid van de Congregatie van de Dochters van Liefde
van de H. Vincentius à Paulo.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 augustus 2011. Op 12 oktober 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift van 10 oktober 2011 ingekomen van [naam], bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 16 februari 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Op 28 februari 2012 is via de juridisch adviseur van klaagster alsnog een ondertekend exemplaar van de verklaring van [naam] binnengekomen. Ook is een schriftelijke verklaring ontvangen van [naam].

Klaagster is ter zitting van de Klachtencommissie verschenen en heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken. Namens het Bisdom is verschenen [naam], kanselier bisdom 's-Hertogenbosch.

2. De klacht

2.1. In de zesde klas van het schooljaar 1967-1968, zat klaagster die toen elf jaar oud was, bij aangeklaagde in de klas van de [naam]school te [plaats]. Klaagster moest als enige van haar klas vaak nablijven omdat zij niet goed zou kunnen breien. Wanneer aangeklaagde klaagster dat wilde leren, boog zij ver over klaagster heen waarbij aangeklaagde handtastelijk was. Klaagster voelde zich hierbij ongemakkelijk. Ook zat aangeklaagde in de klas vaak met haar benen wijd waardoor klaagster in haar kruis keek. Ook dit ervoer klaagster als onprettig. Toen klaagster aan het einde van het schooljaar op schoolkamp ging, werd zij daar tijdens het buiten spelen op een gegeven moment naar binnen geroepen door aangeklaagde. Zij nam klaagster mee naar de slaapzaal en aangeklaagde heeft klaagster toen gedeeltelijk ontkleed. Toen aangeklaagde ook haar broekje naar beneden wilde doen, heeft klaagster "nee"

geroepen. Klaagster werd uiteindelijk met haar hemd en broekje aan op bed gelegd en vervolgens werd zij door aangeklaagde betast. Ook ging aangeklaagde met haar vingers in de vagina van klaagster. Klaagster vond het enerzijds vreselijk wat er gebeurde anderzijds voelde zij ook een soort loyaliteit jegens aangeklaagde. Klaagster weet nog dat deze gebeurtenis heeft plaatsgehad op haar verjaardag, [datum] 1968. Na deze dag heeft zij aangeklaagde niet meer gezien.

2.2. Klaagster heeft thuis nooit over de gebeurtenissen durven praten omdat zij zich niet gesteund voelde door haar ouders. Haar broer heeft op een eerder moment verteld over mogelijk seksueel misbruik door een frater maar ondervond hierin geen steun van zijn ouders. Dit was voor klaagster een belangrijke reden om thuis niet over haar seksuele misbruik te praten. Klaagster heeft na de gebeurtenissen veel last van buikpijn gehad. Zij heeft veel medische onderzoeken ondergaan om de oorzaak te achterhalen. Uiteindelijk is op dertigjarige leeftijd de baarmoeder van klaagster verwijderd. Klaagster heeft in de periode tussen 1985 en 1989 een hbo-opleiding in de hulpverlening gevolgd. Klaagster heeft toen gesproken met een hulpverleenster die ze haar verhaal verteld heeft. Deze vrouw was in haar verleden zelf non geweest en stond niet open voor het verhaal van klaagster. Zij werd zelfs boos en reageerde met de woorden “ dat doen nonnen niet”. Na deze opleiding heeft klaagster nog een opleiding Theologie gevolgd om antwoord te krijgen op haar spirituele vragen. Zij heeft deze opleiding echter niet afgerond. Rond 2002 heeft klaagster een derde maal geprobeerd haar verhaal te vertellen. Zij heeft in het kader van een schrijfclub met een christelijke achtergrond, haar autobiografische verhaal verteld. Na dit verhaal is klaagster uit de schrijfclub verwijderd. Ook in relationele zin heeft klaagster veel problemen ondervonden. Voorts voelde zij zich in haar tweede huwelijk a-seksueel en vond zij geen bevrediging in seks. Klaagster heeft lange tijd het misbruik verdrongen. Wel zag zij vaak soortgelijke bruine ogen voor zich als die van aangeklaagde. Ook nu nog kan klaagster op onverwachte momenten als iemand op televisie verschijnt die soortgelijke ogen heeft als aangeklaagde, van slag raken, aldus klaagster ter zitting van de Klachtencommissie. Langzamerhand vallen steeds meer puzzelstukjes op zijn plaats voor klaagster. De behandelingen die klaagster tot nu toe onder andere bij het RIAGG heeft ondergaan, hebben tot op heden geen resultaat gehad.

2.3. Klaagster wil met de klacht bereiken dat ze gehoord wordt. Het lukt klaagster al op dat zij het gevoel heeft bij het doen van haar klacht gehoord te worden. Klaagster zou graag passende psychologische behandeling ondergaan, waarbij het uitgangspunt zou moeten zijn dat de kosten die niet vergoed worden, door de congregatie worden betaald. Daarnaast meent klaagster dat zij in aanmerking moet komen voor een financiële genoegdoening omdat zij heeft moeten leven met dit geheim hetgeen een forse impact op haar leven tot nu toe heeft gehad.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Bisschop heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat aangeklaagde in het schooljaar 1967-1968 lerares was op de [naam]school te [plaats]. Deze school viel onder de parochie [naam] te [plaats]. Hij concludeert dat er geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik. Wel deelt de Bisschop mee dat vooruitlopend op het onderzoek van de Klachtencommissie, medeleven en excuses op zijn plaats zijn, doch bovenal dient aan de slachtoffers recht te worden gedaan en zo nodig hulp te worden geboden.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer drieënveertig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst, hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunt de verklaring van [naam] haar verhaal. Uit zijn schriftelijke verklaring van 7 februari 2012, ondertekend en toegezonden op 28 februari 2012, blijkt dat hij klaagster al circa vijfendertig kent. Reeds twintig tot vijfentwintig jaar geleden heeft klaagster hem verteld dat er in haar jeugd dingen zijn gebeurd die ze met niemand kon delen. In eerste instantie wilde zij hierover niet vertellen maar op een later moment heeft klaagster [naam] verteld dat zij in haar jeugd misbruikt is door een non tijdens een afscheidswEEK in een klooster. Klaagster was emotioneel toen zij dit vertelde. [Naam] merkt tot op de dag van vandaag dat klaagster het moeilijk heeft als dit onderwerp hetzij in de media hetzij tijdens een gesprek ter sprake komt. Ook heeft de huidige partner van klaagster, [naam], op 18 februari 2012 een ondersteunende verklaring opgesteld. Hij verklaart dat hij klaagster in 1994 leerde kennen. Een aantal weken na de eerste kennismaking heeft klaagster hem verteld dat zij eerder een langdurige relatie met een vrouw heeft gehad en dat zij voor, tijdens en na het beëindigen van die relatie worstelt met haar seksuele gevoelens en voorkeur. Klaagster heeft verteld dat het voorval dat heeft plaats gevonden met aangeklaagde, hier de oorzaak van is.

4.4. Het behoeft geen betoog dat in deze zaak het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas circa twaalf jaar oud, hetgeen een zeer kwetsbare leeftijd is.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen haar geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan. In de schriftelijke reactie op het klaagschrift heeft Hurkmans hiertoe al een eerste stap gedaan en oprecht zijn spijt betuigd.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Bisschop zal klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van 's-Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 5 april 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. A.M. van Beelen en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van 's-Hertogenbosch en aan klagster verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.